

GISTOLOGIYANING TIBBIYOTDAGI AHAMIYATI

Abidova Nodira Saidmuratovna

Toshkent Xalqaro Kimyo Universiteti katta o'qituvchisi

Annotatsiya *Gistologiya — tirik organizmdagi to'qimalarning mikroskopik tuzilishini o'rganadigan fan bo'lib, zamonaviy tibbiyotda juda muhim o'rin tutadi. Ushbu maqolada gistologiyaning tibbiyotdagi o'rnini, uning diagnostika va davolash jarayonlaridagi roli, shuningdek ilmiy tadqiqotlarda qo'llanilishi yoritiladi. Gistologik metodlar kasalliklarning aniqlanishi va ularning rivojlanish mexanizmini chuqur tushunishda yordam beradi. Shu bilan birga, gistologiya tibbiyot sohasida ta'lim jarayonining ajralmas qismi sifatida ham katta ahamiyat kasb etadi.*

Kalit so'zlar *Gistologiya, to'qimalar, mikroskopiya, diagnostika, patomorfologiya, tibbiyot, biopsiya, hujayra*

Kirish qismi

Tibbiyot fanining rivojlanishi inson organizmidagi tuzilmalar va ularning funksiyalarini yanada chuqur anglash imkonini yaratdi. Shu o'rinda gistologiya fani, ya'ni to'qimalar mikroskopik tuzilishini o'rganish, klinik amaliyotda kasalliklarni tashxislash, ularning patogenezi va rivojlanishini o'rganish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni beradi. Gistologiya orqali sog'lom va patologik to'qimalar farqlanadi, bu esa klinik tashxis qo'yish uchun juda muhimdir. Zamonaviy tibbiyotda gistologiya biopsiya va jarrohlik sohalarida keng qo'llanilib, o'simtalar, yallig'lanishlar, degenerativ o'zgarishlarni aniqlashda "oltin standart" hisoblanadi. Bundan tashqari, gistologik tadqiqotlar yangi dori vositalarini sinovdan o'tkazishda, shuningdek regenerativ tibbiyotda (hujayra terapiyasi va to'qima muolajalarida) ham qo'llanadi.

Material va metodlar

Ushbu maqola tayyorlashda asosan so'nggi yillarda chop etilgan ilmiy maqolalar, darsliklar hamda tibbiyot sohasidagi xalqaro va milliy manbalardan foydalanildi. Tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanildi:

- **Adabiyotlarni o'rganish va tahlil qilish** — gistologiya va uning tibbiyotdagi qo'llanilishi bo'yicha ilmiy ishlar, darsliklar, tibbiy jurnallardagi maqolalar tahlil qilinadi.
- **Klinik misollar va kuzatuvlar** — gistologik metodlardan foydalanilgan kasallik diagnostikasi va davolash jarayonlari bo'yicha ma'lumotlar keltirildi.

• **Taqqoslovchi metod** — gistologiyaning boshqa diagnostika usullari bilan solishtirilishi.

Bu metodlar orqali gistologiyaning tibbiyotdagi dolzarb ahamiyati, diagnostik va ilmiy salohiyati batafsil o'rganildi.

Natijalar va tahlillar

1. Gistologiyaning diagnostik ahamiyati

Gistologiya asosan kasalliklarning mikroskopik ko'rinishini aniqlash imkonini beradi. Biopsiya orqali olingan to'qimalarni mikroskop ostida tekshirish kasallikni aniqlashda eng ishonchli usullardan biridir. Misol uchun, onkologiyada o'simtaning qaysi turga mansub ekanligini, uning rivojlanish bosqichini aniqlash gistologik tahlil yordamida amalga oshiriladi. Shuningdek, yallig'lanish jarayonlarining sabablarini, hujayralarning patologik o'zgarishlarini aniqlashda gistologiya asosiy vosita hisoblanadi.

2. Gistologiyaning ilmiy tadqiqotlardagi roli

Gistologik metodlar tibbiyotning ilmiy yo'nalishlarida, ayniqsa yangi dori vositalarining ta'sirini o'rganishda, regenerativ tibbiyot va hujayra terapiyasida keng qo'llaniladi. To'qimalar darajasidagi o'zgarishlarni kuzatish orqali dorining samaradorligi va yon ta'sirlari baholanadi. Shu bilan birga, gistologiya orqali hujayra va to'qimalarning tiklanishi, o'sishi, yangi hujayralarning shakllanish jarayonlari hamda ularning patologiyasi o'rganiladi.

3. Gistologiya ta'limdagi o'rni

Tibbiyot talabalarining kasbiy tayyorgarligida gistologiya fani juda muhimdir. Bu fan orqali talabalar inson organizmining tuzilishini chuqur tushunadi, normal va patologik to'qimalarni ajrata biladi. Bu esa ularning kelajakdagi klinik faoliyatida to'g'ri tashxis qo'yish va samarali davolash uchun zamin yaratadi.

Xulosa: Gistologiya zamonaviy tibbiyotda beqiyos ahamiyatga ega bo'lgan ilmiy-texnik yo'nalish hisoblanadi. Kasalliklarni aniqlash, ularning rivojlanishini tahlil qilish, shuningdek yangi dori vositalari va terapiyalar samaradorligini baholashda gistologiyaning roli katta. Bundan tashqari, gistologiya tibbiy ta'lim jarayonida talabalarining klinik tafakkurini shakllantirishda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois, gistologiyani chuqur o'rganish va klinik amaliyotda keng qo'llash tibbiyot sohasining yanada rivojlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ю.И. Афанасьев, М.Р. Сапин – *Гистология: учебник для студентов мед. вузов.*
2. Ross & Pawlina – *Histology: A Text and Atlas*, 7th edition, Wolters Kluwer, 2020.

3. М.М. Шостак – *Основы патологической анатомии и гистологии*.
4. WHO – *Histopathology Guidelines for Cancer Diagnosis*, 2022.
5. PubMed, ScienceDirect — gistologiya va tibbiyot bo'yicha ilmiy maqolalar (2020–2024).
6. Клиническая гистология / Под ред. В.И. Уткина. – Москва, 2019.